



Samenwerkend Toezicht Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Uitkomsten verbeterpunten toezichtonderzoek Lelystad

Aanpak: Jeugd- en Gezinsteams
(2013: Gezinscoaching)

Juni 2015

Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ) verstaat onder een gezin met geringe sociale redzaamheid een gezin met chronische problemen op meerdere leefgebieden (minimaal vier), waarvan de ouders niet in staat zijn deze problemen zelf op te lossen.

Kinderen van dat gezin lopen hierdoor permanent risico's en/of ondervinden problemen. Het gezin kent vaak een historie van – vastgelopen – hulpverleningstrajecten die niet tot het gewenste resultaat hebben geleid.

- Gezin: omvat één of meerdere ouders, één of meerdere kinderen;
- Chronisch: de problematiek is blijvend, maar kan wel in intensiteit fluctueren;
- Leefgebieden: gezin, wonen, werk, inkomen, gezondheid, onderwijs en veiligheid.

Inleiding

In 2013 heeft STJ in Lelystad de aanpak Gezinscoaching op beleidsniveau getoetst aan de hand van het toetsingskader GGSR. Het toetsingskader GGSR bestaat uit vijf thema's voor verantwoorde zorg en ondersteuning voor gezinnen met een geringe sociale redzaamheid. De vijf thema's zijn:

- **Toeleiding:** gezinnen zijn in beeld en worden bereikt met de aanpak
- **Gezin centraal:** de aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal
- **De aanpak:** de aanpak is planmatig, samenhangend en vasthoudend en de regisseur is toegerust
- **Samenwerking:** er moet goede samenwerking zijn tussen de instanties die bij een gezin betrokken zijn
- **Continu:** indien nodig moeten zorg en ondersteuning langdurig kunnen worden ingezet, in wisselende aard en intensiteit

Ontwikkeling 2014

Op 22 oktober 2014 heeft de gemeente aan STJ gepresenteerd op welke wijze de verbeterpunten uit de factsheet *Uitkomsten toezichtonderzoek Lelystad* op beleidsniveau zijn opgepakt.

Vanaf januari 2015 zijn er in Lelystad vier Jeugd&Gezinsteam (J&G teams) voor de ondersteuning van jeugdigen en gezinnen met complexere problematiek. De gezinscoaches maken deel uit van deze J&G teams. Naast gezinscoaches zitten er onder andere pedagogische begeleiders, gedragswetenschappers, toegangsmedewerkers van Bureau Jeugdzorg en jeugdartsen in de J&G teams. Het J&G team vormt een multidisciplinair, zelfsturend team en de professionals zijn samen verantwoordelijk voor ondersteuning op maat; licht of zwaar, kort of lang. De medewerkers bepalen zelf (met elkaar) de werkwijze en de werkverdeling. Van de professionals wordt verwacht dat zij generalistisch kunnen werken. Zij kunnen breed kijken naar wat er in het gezin speelt, wat er met de jeugdige of ouder aan de hand is en zoeken daar passende ondersteuning, hulp of zorg bij. Binnen het J&G team heeft deze generalistisch werkende professional aandachtsgebieden zoals GGSR of LVB. Indien specialistische hulp of hulp vanuit het gedwongen kader nodig is schakelt het J&G team dit in. In 2015 blijven alle medewerkers uit de J&G teams in dienst bij hun moederorganisaties. Na één jaar evalueert de gemeente de aanpak. Indien de samenwerking binnen de teams niet optimaal verloopt zal de gemeente nadenken over een vorm waarbinnen de medewerkers in dienst zijn van één organisatie.

Het overzicht op de volgende pagina's geeft weer of de verbeterpunten uit 2013 zijn opgepakt, en zo ja, op welke wijze dit is gebeurd. Dit overzicht gaat alleen in op de verbeterpunten die STJ in 2013 heeft benoemd, de punten waarop de aanpak al in 2013 een ✓ scoorde zijn niet opnieuw getoetst.

Uitkomsten verbeterpunten

Aanpak		
Indicator	2013	2014
De netwerkpartners hebben gezamenlijke doelen geformuleerd ten aanzien van de aanpak van GGSR	X Er is weinig gezamenlijkheid in de doelen die de netwerkpartners hebben omschreven voor de aanpak. Wat daarbij opvalt is dat twee netwerkpartners als doel benoemen de mogelijkheid van op- en afschalen zodat de doorstroom verbetert en druk op duurdere vormen van zorg en wachtlijsten worden voorkomen. En niet wat zij met deze aanpak voor de gezinnen willen bereiken.	– STJ heeft dit punt niet kunnen (her)toetsen op beleidsniveau, omdat de netwerkpartners in 2014 niet zijn bevestigd. Uit het onderzoek op casusniveau wordt duidelijk dat de gezinnen die in de aanpak komen alle kampen met zware, complexe problemen en dat in de praktijk de juiste gezinnen in de aanpak terecht komen.
De doorzettingsmacht voor de regisseur is geregeld	X De gemeente geeft aan dat in het document 'Stappenplan Casuscoördinatie en Casusautoriteit' de doorzettingsmacht van de gezinscoach is geregeld. Maar twee van de drie netwerkpartners geven aan dat de doorzettingsmacht van de regisseur niet is geregeld.	✓ Het Jeugd&Gezinsteam kan de zorg en ondersteuning inzetten die zij nodig achten, zonder dat hier toestemming van de gemeente of moederorganisaties voor nodig is.
Uitgangspunt bij de aanpak is dat de netwerkpartners werken met één gezamenlijk plan per gezin voor de regisseur is geregeld	X Twee van de drie ondervraagde netwerkpartners geven aan dat er niet met één plan per gezin wordt gewerkt. Deze netwerkpartners geven daarbij aan dat, als zo'n plan er wel is, dit niet leidend is voor hun handelen.	✓ In de gemeente Lelystad wordt nu gewerkt met één gezin, één plan, één regisseur. Het plan wordt samen met het gezin en het persoonlijk netwerk opgesteld en met elkaar wordt gewerkt aan het behalen van concrete doelen.
Uitgangspunt bij de aanpak is dat het gezin niet wordt losgelaten	X De gemeente geeft aan dat dwang en drang deel uitmaakt van de aanpak maar de drie ondervraagde netwerkpartners geven aan dat dit niet zo is. Ook zijn er geen eenduidige afspraken over wanneer de aanpak wordt afgesloten.	X Het J&G team beschikt zelf niet over de middelen voor het inzetten van drang en dwang. Indien er drang nodig is kan het team een medewerker van SAVE consulteren of vragen om ondersteuning. Als het J&G team acht dat dwang nodig is omdat zij zich zorgen maakt over de veiligheid van een kind, verzorgt het SAVE-team dit. SAVE is een samenwerking tussen Samen Veilig Flevoland, de William Schrikkergroep en de Eigen Kracht Centrale.

Vervolg uitkomsten verbeterpunten

Samenwerking		
Indicator	2013	2014
Alle partijen die relevant zijn, zijn verbonden aan de aanpak	X De gemeente geeft aan dat er veel partijen verbonden zijn aan de aanpak die betrekking hebben op zorg en ondersteuning voor jongeren en voor volwassenen en te maken hebben met leefgebieden wonen, inkomen/schulden, onderwijs, gezondheid en veiligheid. Maar alle drie de ondervraagde netwerkpartners benoemen een veel beperkter aantal partijen, die ook niet alle leefgebieden beslaan.	✓ De teams zelf bestaan uit een samenwerking van acht partners (Kwintes, GGD JGZ, Icare JGZ, Icare V&V, Samen Veilig, Triade, Vitree en MDF). Daarnaast vindt samenwerking plaats met de partners uit o.a. het onderwijs, Welzijn Lelystad en MEE. En wordt samengewerkt met de partners van de sociale wijkteams die zich meer op de volwassenen richten. De Jeugd- en Gezinsteams vormen de spil van de aanpak rond gezinnen. Deze teams kunnen alle benodigde netwerkpartners inschakelen bij de aanpak.
Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over de aanpak	X Er zijn op papier geen samenwerkingsafspraken gemaakt.	X Er zijn op dit moment geen samenwerkingsafspraken gemaakt met netwerkpartners die geen deel uitmaken van de aanpak. Maar de J&G teams kunnen deze partners wel betrekken.

Continu		
Indicator	2013	2014
Netwerkpartners zorgen voor beschikbaarheid van zorg en ondersteuning voor de gezinnen binnen de aanpak	X Een netwerkpartner geeft samen met de gemeente aan dat deze afspraken er zijn. Deze netwerkpartner geeft de gezinnen ook prioriteit. Maar de twee andere netwerkpartners geven aan dat er géén afspraken gemaakt zijn om te voorkomen dat deze kwetsbare gezinnen moeten wachten op de benodigde zorg en ondersteuning.	✓ Als er sprake is van wachtlijsten wordt bekeken hoe ter overbrugging ook aanbod kan worden ingezet. Een deel van dit aanbod is via de regio ingekocht (bijvoorbeeld GGZ) en op dit moment vind overleg plaats hoe de afspraken hierover precies liggen. Doel is steeds wachtlijsten zoveel mogelijk te beperken. LET OP: voor de beschikbaarheid van zorg en ondersteuning aan kwetsbare gezinnen is het belangrijk dat deze afspraken op korte termijn geformaliseerd worden.